

DOSTUPNOST A BARIÉRY VYSOKOŠKOLSKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ PRO STUDENTY SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A STUDENTY Z MARGINALIZOVANÝCH SKUPIN V NEPÁLU

ACCESSIBILITY AND BARRIERS OF HIGHER EDUCATION FOR STUDENTS WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS AND FROM MARGINALIZED GROUPS IN NEPAL

Ivana Jůzová¹, Helena Vaďurová²

¹ Katedra speciální a inkluzivní pedagogiky, Pedagogická fakulta, Masarykova univerzita, Brno

² Institut výzkumu inkluzivního vzdělávání, Pedagogická fakulta, Masarykova univerzita, Brno

Abstrakt

Príspevok prezentuje závery smíšeného výzkumného šetření zaměřeného na analýzu přístupnosti vysokoškolského (VŠ) vzdělávání pro studenty se speciálními vzdělávacími potřebami a studenty z marginalizovaných skupin na třech vybraných univerzitách v Nepálu realizovaného v rámci Erasmus+ projektu EATHEN (2019–2022). Výsledky potvrzují přetrvávající strukturální, sociální a fyzické bariéry v dostupnosti VŠ vzdělávání pro cílové skupiny, přináší však unikátní data o jejich potřebách a očekáváních.

Klíčová slova: vysokoškolské vzdělávání, speciální vzdělávací potřeby, marginalizované skupiny, Nepál, bariéry

Abstract

The paper presents the conclusions of a mixed research survey focused on the analysis of the accessibility of higher education for students with disabilities and students from marginalized groups at three selected universities in Nepal implemented within the Erasmus+ project EATHEN (2019–2022). The results confirm the persistent structural, social and physical barriers in the availability of higher education for target groups, however also bring unique data on students' needs and expectations.

Keywords: higher education, special educational needs, marginalized groups, Nepal, barriers

1 ÚVOD

Moderní vzdělávací systém v Nepálu stojící na demokratických principech od roku 1991 je jedním z nejmladších na světě. Zásadní rozvoj vysokoškolského vzdělávání zde započal v 80. letech otevřením čtyř univerzit doplňujících nabídku do té doby jediné dostupné Tribhuvan univerzity, založené v roce 1959 (UGC, 2018).

2 TEORIE

V posledních dvou dekáдах došlo v Nepálu ke značenému rozvoji počtu veřejných i soukromých univerzit. I přes zvyšující se nabídku možností však přetrvávají ve vysokoškolském vzdělávání nedostatky ve smyslu jeho dostupnosti pro osoby se zdravotním postižením, jejichž počet není v nepálské populaci přesně zmapován (odhadují se 3 % dle Nepal Living Standard Survey, 2011) a pro osoby z marginalizovaných skupin (znevýhodněných například z důvodu příslušnosti k určité kastě, chudoby, pohlaví nebo těch, žijících v odlehlých částech Nepálu).

3 METODOLOGIE VÝZKUMU

Bariéry v dostupnosti vysokoškolského vzdělávání byly v rámci projektu EATHEN (Equitable Access to Higher Education in Nepal, 2019–2022) sledovány s využitím smíšené výzkumné strategie zahrnující metody kvalitativního charakteru (rozhovory, pozorování) a metody kvantitativní (dotazníky) realizované třemi nepálskými univerzitami (Tribhuvan University, Kathmandu University, Nepal Open University) vzdělávajícími více než 80 % všech vysokoškolských studentů v Nepálu. Sběr dat probíhal v 31 kampusech ve 20 nepálských distriktech, výzkumný vzorek zahrnoval 819 studentů a 57 akademických pracovníků.

4 VÝSLEDKY

Výsledky výzkumného šetření umožnily primárně identifikovat charakter a počet studentů se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)/z marginalizovaných skupin (MS) studujících v období 2020/2021 ve zmíněných institucích. Mezi studenty se SVP převažovali studující se zrakovým postižením (56 %), tělesným postižením (22 %) a sluchovým postižením (20 %).

Na základě kvalitativní analýzy byly dále identifikovány čtyři tematické kategorie ve vztahu k dostupnosti vysokoškolského vzdělávání v Nepálu: bariéry v dostupnosti VŠ vzdělávání (fyzické a strukturální), edukační podmínky a připravenost pro vzdělávání cílových skupin, postoj vysokoškolských pedagogů a jejich kompetence k práci s cílovými skupinami a očekávání studentů.

5 ZÁVĚRY A DISKUSE

Výzkum přinesl unikátní data o charakteru studentů se SVP/ MS v prostředí vybraných vysokoškolských institucí v Nepálu. Potvrdily se přetrvávající bariéry přístupnosti vysokoškolského studia pro studenty se SVP/MS, přičemž kombinace znevýhodnění (např. pohlaví a přítomnost SVP) měla násobně negativní vliv. Z analýzy vyplynuly přetrvávající fyzické a strukturální bariéry v dostupnosti institucí i edukačních materiálů. V přístupu pedagogů k cílovým skupinám výzkumu byly patrné předsudky, nižší míra kompetencí pro práci s cílovými skupinami a nedostatečná reflexe individuálních potřeb studentů.

PODĚKOVÁNÍ

Výzkumné šetření bylo realizováno v rámci projektu EATHEN/Equitable Access to Higher Education for Students with Disabilities and Students from Marginalized Groups in Nepal, 609560-EPP-1-2019-1FI-EPPKA2-CBHE-SP (2019–2022).

6 LITERATURA

Government of Nepal. Central Bureau of Statistics. (2011). *Nepal Living Standards Survey 2010/2011*. CBS. Dostupné z <https://microdata.worldbank.org/index.php/catalog/1000/related-materials>

University Grants Commission Nepal (UGC). (2018). *Universities in Nepal*. Dostupné z <https://ugcnepal.edu.np>